

Vägledning för utbildare av behörighet AM, förarbevis för moped klass II, snöskoter och terränghjuling

Nollvisionen är grunden

Nollvisionen utgör, enligt riksdagsbeslut från 1997, grunden för det svenska trafiksäkerhetsarbetet. Omsorgen om människors liv och hälsa är utgångspunkten och det långsiktiga målet – att ingen ska dödas eller skadas allvarligt till följd av olyckor i vägtrafiken – har tydliggjorts genom Nollvisionen. I arbetet för ökad säkerhet ska vägar, gator, fordon och trafiksystemet i övrigt anpassas till människans fysiska och psykiska förutsättningar.

Nollvisionen beskriver strategier för och inriktning av trafiksäkerhetsarbetet. Inom området säkrare biltrafik pekas förarutbildningen ut som ett viktigt verktyg. Utbildningen ska ge de nya förarna kunskaper, färdigheter och insikter som främjar en trafiksäker körning, men den ska också ge en mer allmän förståelse för vad som skapar säker trafik.

Trafikskador är ett av våra största folkhälsoproblem. Trafikolyckor skördar över en miljon liv per år i världen, över 50 000 liv per år i EU och runt 500 liv per år i Sverige. Antalet skadade i trafikolyckor är i grova drag 20 gånger så många. WHO bedömer att trafikolyckor globalt kommer att vara den tredje största orsaken till skada år 2020. Nybörjare i olika roller som trafikant ingår i de grupper som drabbas värst.

Att i enlighet med Nollvisionen förhindra trafikskador är därför ett av våra viktigaste folkhälsoarbeten. Detta är också ett primärt syfte med förarutbildningen. En målsättning i förarutbildningen måste vara att den genomförs på rätt sätt. Det är här utbildningen fyller en viktig funktion.

Den oerfarna elevens begränsningar och tänkbara felhandlingar

Elevernas bristande erfarenhet innebär inte enbart sämre avsökningsbeteende än erfarna förare. De kan dessutom ha större svårigheter att bedöma hastigheter, avstånd och tidsluckor på ett riktigt sätt. Manövreringen tar i början mycket energi i anspråk, vilket tillsammans med ovanan vid trafiksituationen ger en hög mental belastning. Andra svårigheter kan vara att eleven överskattar sin egen förmåga, håller för hög fart i förhållande till erfarenhet och har svårt att sortera och välja ut den viktigaste informationen.

Elevens uppfattning om den egna förmågan och att undvika risker

Olika individer värderar risker och sin förmåga att observera dem olika. Somliga överskattar sin förmåga medan andra har en mer realistisk syn på vad de klarar. En del människor är medvetna om de risker som finns, men trots det struntar de i att vidta försiktighetsåtgärder. De bedömer risken att drabbas av en olycka som liten. Å andra sidan finner vi dem som övervärderar risker och många gånger oroar sig mer än vad som är befogat av den faktiska risken. Dessa två grupper är de primära målgrupperna för information om olika risker. Den förstnämnda därför att de sannolikt behöver höja nivån för personlig riskupplevelse. Den andra för att motverka onödig rädsla och oro.

Kursplan – Vägledning – Undervisningsplan

Utbildningens *kursplan* styr innehållet i utbildningen. Den är utgångspunkten när du som utbildare tar fram *undervisningsplanen*. Där ska det framgå hur undervisningen ska bedrivas för att eleverna ska nå de uppsatta målen. *Vägledningen* är tänkt att vara till hjälp för dig som utbildare att ta fram undervisningsplanen.

Läs igenom kursplanen noga. Fundera på hur du ska använda innehållet för att hitta en struktur och en röd tråd i din undervisning. Undervisningen ska täcka innehållet som anges i kursplanen.

Undervisningsplan

Undervisningsplanen kan fungera som konsumentupplysning men ska även ligga till grund för tillsyn.

Bifogat vägledningen finns mallar för respektive utbildningsslag som med fördel kan användas vid framtagning av undervisningsplanen. Planen ska övergripande beskriva hur undervisningen är tänkt att genomföras för att målen i kursplanen ska nås.

Följande ska framgå av undervisningsplanen (minimikrav):

- Innehållet i utbildningen och hur den ska genomföras.
- Syfte och mål för varje moment ska anges.
 - Syftet ska beskriva varför eleven ska kunna ett visst moment
 - Målet ska vara beskrivet så att det går att utvärdera och bedöma om målet är uppnått.
- Den totala tidsomfattningen av utbildningen samt tidsfördelningen mellan teoretiska och praktiska moment ska anges.
- Beskrivning av manöverplats där de praktiska momenten genomförs.

Bilagor

Bilaga 1 – mall behörighet AM, Bilaga 2 – mall förarbevis moped klass II,

Bilaga 3 – mall förarbevis snöskoter, Bilaga 4 – mall förarbevis terränghjuling.